

Aan: Bestuur van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants
T.a.v. A. Sukkel
Mercuriuplein 3
2132 HA HOOFFDORP

Datum: 9 mei 2025

Zienswijze ontwerp herziene Verordening op de beroepsprofielen 2025

Geacht bestuur,

Graag maak ik van de geboden gelegenheid gebruik om mijn zienswijze op het ontwerp van de herziene Verordening op de beroepsprofielen kenbaar te maken.

Gezien de uiteenlopende standpunten die er nog zijn ben ik primair van mening dat de verordening nog niet rijp is om voor te leggen aan de ledenvergadering. Mocht de herziene verordening toch worden voorgelegd, zet ik hierbij mijn inhoudelijke zienswijze verder uiteen.

1) Controlekennis en -vaardigheden

Het beroepsprofiel is gedefinieerd in art. 46 Wab. Daarin is bepaald dat het beroepsprofiel en de door de CEA vast te stellen eindtermen gericht zijn op de **controle** van financiële verantwoordingen. Controlekennis en -vaardigheden ontbreken echter in **artikel 5** van de herziene Verordening op de beroepsprofielen 2025. Om uitvoering te geven aan de Europese Richtlijnen, waaronder Richtlijn 2006/43/EG zou controle wat mij betreft moeten worden toegevoegd in artikel 5 van de herziene Verordening op de beroepsprofielen 2025.

Controlekennis en vaardigheden vormen de kern van het accountantsberoep. Ik heb dit ook aangegeven in mijn reactie op de consultatie en dit standpunt is ook in lijn met de input die tijdens het proces gegeven is door Novaa, SRA, Commissie MKB, MKB-Nederland en de Faculty OSV.

De kwaliteit en diepgang van alle overige werkzaamheden die accountants uitvoeren zijn naar mijn mening ook op deze kennis en vaardigheden gestoeld.

2) Aantekening

In **artikel 7** staat onder a. dat de opleiding tot accountant tevens de mogelijkheid biedt voor een opleiding die wel opleidt tot accountant, maar dan onder het niveau om als accountant mét aantekening in het accountantsregister te worden ingeschreven.

Gezien het voorgaande dat controlekennis en -vaardigheden de kern van het accountantsberoep vormen zou ik optie a. in artikel 7 willen laten vervallen. De uitgebreide consultatiereactie die ik eerder digitaal heb ingediend, kunt u hiervoor als

onderbouwing beschouwen. Een accountant AA of RA dient over voldoende kennis en vaardigheden te beschikken om met aantekening in het accountantsregister te worden ingeschreven. Dit doet ook recht aan de op 27 juni 1991 door de gehele commissie Financiën ingediende en unaniem door de Tweede Kamer aangenomen en uitgevoerde motie die stelde:

*“De Kamer, gehoord de beraadslaging, overwegende, dat de opleidingseisen van accountants moeten voldoen aan de Achtste EEG-Richtlijn en dat de Accountants-Administratieconsulenten **volwaardig moeten kunnen functioneren voor kleine en middelgrote ondernemingen**; overwegende.... van oordeel dat de **hogeschool als opleiding tot Accountant-Administratieconsulent voldoet aan het niveau van de Achtste EEG-Richtlijn** en dat **slechts het vak controleleer** moet worden aangevuld; van mening dat de **overeenkomst** tussen beide beroepsgroepen een goede eerste stap kan betekenen naar **integratie van de twee accountantswetten**; verzoekt de regering met inachtneming van de **overeenkomst tussen de beide beroepsgroepen**, uitvoering te geven aan de achtste EEG-richtlijn en de Kamer vóór 1 september 1991 over uitwerking te berichten, en gaat over tot de orde van de dag.”*

Opleidingen die nu onvoldoende controlekennis en -vaardigheden bieden om met aantekening te worden ingeschreven in het register, gaan **terug in de tijd van vóór 1991**. Dit is naar mijn mening ongewenst en niet in lijn met beleid of wetgeving sinds die tijd. Noch is dit **toekomstbestendig** gezien de toenemende behoefte in het mkb aan toegevoegde betrouwbaarheid en zekerheid in de tijd van opkomende **AI-toepassingen**, bewegingen richting een **low trust society** en de trend bij grotere kantoren om wegens werkdruk en tekorten kleinere opdrachten **af te stoten naar kleinere kantoren** met mkb-accountants (AA en RA). Ook leidt het opleiden van een grote groep niet certificeringsbevoegde accountants tot **opvolgingsproblematiek** in de sector, waar kantoren nu gemanaged worden door RA's en AA's met certificeringsbevoegdheid.

Accountants die geen aantekening hebben zouden via een ordentelijke **overgangsregeling** alsnog in staat moeten worden gesteld deze aantekening te behalen. Dit kan met een separaat document naast het beroepsprofiel zelf.

Argumenten dat de opleiding **te zwaar** zou worden als controlekennis en -vaardigheden weer worden toegevoegd worden naar mijn mening weerlegd door het feit dat we tientallen jaren een toereikende opleiding hebben gehad. Als het toen kon, kan het nu met goede wil ook. De [HAN](#) bewijst dit met een opleiding die opleidt tot een dubbeltitel AA + MSc Integraal Adviseur MKB. Als er bij de HAN ruimte in het AA-curriculum is voor een MSc Integraal adviseur MKB, dan is er naar mijn mening ook ruimte in het curriculum voor een AA + MSc wettelijke controle binnen 3 jaar.

Het drie keer 500 uur criterium voor de praktijkopleiding is een Nederlandse invulling van de Europese richtlijn. Die kan met goede wil beter schaalbaar worden ingevuld om proportioneel aan te sluiten bij de mkb-praktijk. Ook zijn er in samenwerking met organisaties als SRA, Novaa en Auxilium oplossingen te bedenken om de praktijkopleiding ook voor kleinere kantoren goed invulling te geven.

3) Gevolgen voor artikel 8

Ik ben van mening dat gezien de motie uit 1991 en de Europese Richtlijn 2006/43/EG een duale **HBO-opleiding van maximaal 4 jaar** voldoende moet kunnen zijn om op te leiden tot AA met aantekening. Voor het mkb is proportionaliteit geboden bij de keuze voor het afnemen van beschikbare accountantsdiensten. Dat betekent voor de praktijk dat er voldoende beschikbare volwaardige, betaalbare HBO-opgeleide accountants nodig zijn.

Artikel 8 lid 2 van de herziene Verordening op de beroepsprofielen 2025 kan dan vervallen. Artikel 8 lid 3 wordt dan artikel 8.2 en kan als volgt worden aangepast: “De opleiding tot accountant die in het accountantsregister **met** aantekening wordt ingeschreven met de beroepstitel Accountant-Administratieconsultant, is een opleiding als bedoeld in artikel 7.3a, tweede lid, onderdeel b van de Wet op het hoger onderwijs.”

Secundair kan nog worden overwogen om hier een Post-HBO aan toe te voegen wanneer dat binnen een totale studiebelasting van 4 jaar kan worden vormgegeven, zodat de opleiding niet verlengd wordt en geen onnodige kop krijgt.

Wettelijke verankering

Het beroepsprofiel voor accountants dient naar mijn mening primair gebaseerd te zijn op de wettelijke regelingen waarin naar accountants verwezen wordt, met name art. 393 BW2 en de vele bepalingen in subsidie- en andere regelingen die daarnaar verwijzen.

De toelichtingen bij het beroepsprofiel hebben gezien het bovenstaande nog aanpassing nodig en ze kunnen beknopter en meer ruimte laten voor ontwikkelingen in de toekomst.

Voorkomen moet ook worden dat de ledenvergadering van de NBA haar bevoegdheden overschrijdt en regels stelt voor werkzaamheden of opleidingen die niet vallen onder het wettelijk beschermde deel van het beroep.

Moreel appél

Sinds de NOvAA en het NivRA gefuseerd zijn, zijn de AA's getalsmatig in de minderheid in de beroepsorganisatie. Het aantal openbaar accountants met de AA-titel is dat helemaal. Dit besluit over het beroepsprofiel kan de AA's in het openbare beroep richting de toekomst zeer negatief raken, terwijl het de RA's bevoordeelt. RA's krijgen met de voorliggende verordening op het beroepsprofiel immers nagenoeg het alleenrecht op het uitoefenen van het wettelijk beschermde accountantsvak. In zo een situatie dienen er door het bestuur naar mijn mening bijzondere waarborgen te worden getroffen om de minderheid te beschermen tegen deze tekortkoming in het democratische proces. Democratisch is “drie-vossen-en-een-konijn-die-beslissen-wat-er-vanavond-op-het-menu staat”, maar dat is voor het konijn niet rechtvaardig. Daarom worden er in een

rechtstaat waarborgen getroffen om de rechten van minderheidsgroepen te beschermen.

Tot op heden is het **eensluidende advies** vanuit de mkb-accountancy en MKB-Nederland voor een volwaardige certificeringsbevoegde en binnen redelijke termijn opgeleide betaalbare HBO-accountant en tot afschaffing van de niet-certificeringsbevoegde accountant, **niet verwerkt in de adviezen van de expertgroep en het kernteam**.

Noch in de expertgroep, noch in het kernteam waren AA's opgenomen om hun belangen te kunnen vertegenwoordigen.

Zie voor de eensluidende visie vanuit mkb-vertegenwoordigers:

1. Standpunten SRA, Novaa en Commissie MKB
<https://www.nba.nl/siteassets/nieuws/bijlagen-bij-nieuwsberichten/2024/gezamenlijke-standpunten-nba-novaa-en-sra.pdf>
2. Visie Faculty Opstellen, Samenstellen en Verantwoorden op nieuw beroepsprofiel en onderwijsmodel
<https://www.nba.nl/siteassets/over-de-nba/organisatie/faculties/faculty-osv/visie-faculty-opstellen-samenstellen-en-verantwoorden-op-nieuw-beroepsprofiel-en-onderwijsmodel.pdf>
3. Consultatiereactie MKB-Nederland op het beroepsprofiel van accountants.
[Consultaties beroepsprofiel accountants](#)

Deze visies volgden mede uit de rondetafels. De rapportage staat hier [2023051_nba_verzamelbundel-mkb-rondetafel-accountant-van-de-toekomst_2.4.pdf](#)

Daarom doe ik een moreel appél op het bestuur om de **belangen van de minderheid te waarborgen**. Dit kan bijvoorbeeld door de tijd te nemen om hen beter te horen en het besluit over het beroepsprofiel naar een latere (ingelaste) ledenvergadering te verplaatsen of door tijdens de vergadering de moties te steunen die door de mkb-accountants worden ingebracht.

Ten slotte

In de bijlagen treft u een mogelijke uitwerking van mijn visie op de herziene Verordening op de beroepsprofielen 2025. Ik ben graag bereid e.e.a. nader toe te lichten.

Met een hartelijke groet,

Annette Houwaart-Nonhof AA

Lidnummer: 41 392

Bijlage 1

WAB artikel 46

Hoofdstuk 7. De opleiding tot accountant

Artikel 46

De opleiding tot accountant omvat bij algemene maatregel van bestuur vast te stellen vakgebieden en voldoet aan de eindtermen, bedoeld in [artikel 49, tweede lid, onderdeel a](#), die voor controles van financiële verantwoordingen van belang zijn.

Richtlijn 2006/43/EG

Artikel 2

Definities

In de zin van deze richtlijn wordt verstaan onder:

1. „wettelijke controle van jaarrekeningen”: een controle van een jaarrekening of een geconsolideerde jaarrekening, voorzover deze wordt voorgeschreven door het Gemeenschapsrecht;
2. „wettelijke auditor”: een natuurlijke persoon die door de bevoegde autoriteiten van een lidstaat in overeenstemming met deze richtlijn is toegelaten tot het uitvoeren van wettelijke controles van jaarrekeningen;
3. „auditkantoor”: een rechtspersoon of een andere entiteit met om het even welke rechtsvorm die door de bevoegde autoriteiten van een lidstaat in overeenstemming met deze richtlijn is toegelaten tot het uitvoeren van wettelijke controles van jaarrekeningen;

Artikel 6

Scholing

Onverminderd artikel 11 kunnen natuurlijke personen slechts worden toegelaten tot het uitvoeren van wettelijke controles van de jaarrekeningen wanneer zij, na het niveau te hebben bereikt om tot een universiteit te worden toegelaten of een gelijkwaardig niveau, een theoretische opleiding en een praktijkopleiding hebben gevolgd en met goed gevolg een door de betrokken lidstaat georganiseerd of erkend vakbekwaamheidsexamen hebben afgelegd waarvan het niveau overeenkomt met een afgesloten universitaire opleiding of een gelijkwaardig niveau.

Praktijkopleiding

1. Ter verkrijging van het op het examen te toetsen vermogen om de theoretische kennis in de praktijk toe te passen, wordt een ten minste drie jaar durende praktijkopleiding gevolgd die in het bijzonder de wettelijke controle van jaarrekeningen, geconsolideerde jaarrekeningen of soortgelijke financiële overzichten omvat. Deze praktijkopleiding wordt voor ten minste twee derden gevolgd bij een wettelijke auditor of een auditkantoor van een lidstaat.
 2. De lidstaten zien erop toe dat de gehele opleiding wordt gevolgd bij personen die voldoende waarborgen bieden dat zij in staat zijn de praktijkopleiding te verzorgen.
-

In reactie op de verordening: [2025029_nba_ontwerp-verordening-beroepsprofiel \(1\).pdf](#)

Artikelgewijs:

- Artikel 5: Controlevaardigheden ontbreken in het lijstje. Dit is de kern van het beroep van accountant en het staat niet in artikel 5. Artikel 5 kan zoals het nu is geformuleerd op ieder wetenschappelijk beroep van toepassing zijn. Het geeft niet de kern van het accountantsberoep weer.
- Artikel 7: optie a. moet worden verwijderd. Het moet alleen mogelijk zijn om zonder aantekening voor duurzaamheidsrapportering in het register te worden ingeschreven.
- Artikel 8: Lid 2 vervallen
Lid 3 aanpassen in: “De opleiding tot accountant die in het accountantsregister **met** aantekening wordt ingeschreven met de beroepstitel Accountant-Administratieconsultent, is een opleiding als bedoeld in artikel 7.3a, tweede lid, onderdeel b van de Wet op het hoger onderwijs.” Eventueel aanvullend een post-HBO.

Bijlage 2

Voorstel voor aanpassing artikel 5

Titel: Toevoeging van Controlevaardigheden en -kennis aan Artikel 5

Voorstel:

- **Huidige tekst van artikel 5:** "Accountants geven rekenschap van de maatschappelijke rol van de accountant, voeren hun professionele diensten uit vanuit de fundamentele beginselen, bedoeld in artikel 2 van de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants, en handelen in het algemeen belang.

De kerncompetenties van de accountant zijn: professionele oordeels- en besluitvorming; vaktechnische kennis en kunde; ethisch handelen; onderzoekende geest; maatschappelijke oriëntatie; lerend en reflectief vermogen; leiderschap en verantwoordelijkheid; multidisciplinair samenwerken; en professioneel communicatief."

- **Voorgestelde toevoeging:** Aan artikel 5 wordt bij de kerncompetenties toegevoegd: 'controlevaardigheden en -kennis.'

Toelichting: Deze toevoeging zorgt ervoor dat accountants beschikken over de noodzakelijke controlevaardigheden en -kennis om effectief te kunnen handelen bij het uitvoeren van hun professionele diensten. Dit is in lijn met artikel 46 van de Wet op het accountantsberoep, dat stelt dat de opleiding tot accountant vakgebieden moet omvatten die van belang zijn voor de controle van financiële verantwoordingen.

Daarnaast sluit dit aan bij Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad, die eisen stelt aan de toelating en opleiding van personen die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van wettelijke controles van jaarrekeningen. Door controlekennis en -vaardigheden expliciet op te nemen in de kerncompetenties vindt harmonisatie plaats met bestaande wet- en regelgeving, wordt eenheid binnen het beroep bereikt en helderheid gegeven over de kern van het profiel van het accountantsberoep.

Voorstel voor aanpassing artikel 7

Titel: Vervallen van optie a. in artikel 7 van de Ontwerpverordening op de beroepsprofielen 2025

Voorstel:

- **Huidige tekst van artikel 7:** "De opleiding tot accountant biedt tevens de mogelijkheid voor een opleiding tot accountant die: a. zonder aantekening in het accountantsregister wordt ingeschreven; of b. zonder aantekening duurzaamheidsrapportering in het accountantsregister wordt ingeschreven."
- **Voorgestelde wijziging:** Artikel 7 wordt aangepast door optie a. te laten vervallen. De nieuwe tekst van artikel 7 luidt: 'De opleiding tot accountant biedt tevens de mogelijkheid voor een opleiding tot accountant die zonder aantekening duurzaamheidsrapportering in het accountantsregister wordt ingeschreven.'

Toelichting: Controlekennis en -vaardigheden vormen de kern van het accountantsberoep. Daarom is het essentieel dat alle accountants AA of RA over voldoende kennis en vaardigheden beschikken om met aantekening in het accountantsregister te worden ingeschreven. Dit doet recht aan de op 27 juni 1991 ingediende en unaniem door de Tweede Kamer aangenomen motie, die stelde dat de opleidingseisen van accountants moeten voldoen aan de Achtste EEG-Richtlijn en dat Accountants-Administratieconsulten volwaardig moeten kunnen functioneren voor kleine en middelgrote ondernemingen. Opleidingen die nu onvoldoende controlekennis en -vaardigheden bieden om met aantekening te worden ingeschreven in het register, gaan terug in de tijd van vóór 1991. Dit is ongewenst en niet in lijn met beleid of wetgeving sinds die tijd. Bovendien is dit niet toekomstbestendig gezien de toenemende behoefte in het mkb aan toegevoegde betrouwbaarheid en zekerheid in de tijd van opkomende AI-toepassingen, bewegingen richting een low trust society en de trend bij grotere kantoren om wegens werkdruk en tekorten kleinere opdrachten af te stoten naar kleinere kantoren met mkb-accountants (AA en RA). Accountants die geen aantekening hebben, zouden via een ordentelijke overgangsregeling alsnog in staat moeten worden gesteld deze aantekening te behalen.

Voorstel voor aanpassing artikel 8

Titel: Aanpassing van artikel 8 van de Ontwerpverordening op de beroepsprofielen 2025

Voorstel:

- **Huidige tekst van artikel 8:** “
 1. De opleiding tot accountant die in het accountantsregister met aantekening wordt ingeschreven met de beroepstitel Registeraccountant, is tevens een opleiding: a. als bedoeld in artikel 7.3a, eerste lid, onderdeel b van de Wet op het hoger onderwijs; en b. een universitaire postinitiële opleiding in aanvulling op de opleiding, bedoeld in het vorige onderdeel.
 2. De opleiding tot accountant die in het accountantsregister met aantekening wordt ingeschreven met de beroepstitel Accountant-Administratieconsulent, is tevens een opleiding: a. als bedoeld in artikel 7.3a, eerste lid, onderdeel b van de Wet op het hoger onderwijs; en b. een universitaire postinitiële opleiding in aanvulling op de opleiding, bedoeld in het vorige onderdeel; of c. als bedoeld in artikel 7.3a, tweede lid, onderdeel c, van de Wet op het hoger onderwijs; en d. een postinitiële hogere beroepsopleiding in aanvulling op de opleiding, bedoeld in het vorige onderdeel.
 3. De opleiding tot accountant die in het accountantsregister zonder aantekening wordt ingeschreven met de beroepstitel Accountant-Administratieconsulent, is tevens een opleiding: a. als bedoeld in artikel 7.3a, tweede lid, onderdeel b, van de Wet op het hoger onderwijs; en b. een postinitiële hogere beroepsopleiding in aanvulling op de opleiding, bedoeld in het vorige onderdeel of een opleiding als bedoeld in artikel 7.3a, tweede lid, onderdeel c van de Wet op het hoger onderwijs.”
- **Voorgestelde wijziging:** Artikel 8 wordt aangepast door lid 2 te laten vervallen en lid 3 te hernoemen naar lid 2. De nieuwe tekst van artikel 8 luidt: “
 1. De opleiding tot accountant die in het accountantsregister met aantekening wordt ingeschreven met de beroepstitel Registeraccountant, is tevens een opleiding: a. als bedoeld in artikel 7.3a, eerste lid, onderdeel b van de Wet op het hoger onderwijs; en b. een universitaire postinitiële opleiding in aanvulling op de opleiding, bedoeld in het vorige onderdeel.
 2. De opleiding tot accountant die in het accountantsregister met aantekening wordt ingeschreven met de beroepstitel Accountant-Administratieconsulent, is een opleiding als bedoeld in artikel 7.3a, tweede lid, onderdeel b van de Wet op het hoger onderwijs en b. een postinitiële hogere beroepsopleiding in aanvulling op de opleiding als bedoeld in artikel 7.3a, tweede lid, onderdeel b van de Wet op; en het hoger onderwijs.”

Toelichting: Gezien de motie uit 1991 en de Europese Richtlijn 2006/43/EG, is een duale HBO-opleiding van maximaal 4 jaar voldoende om op te leiden tot AA met aantekening. Artikel 8 lid 2 van de herziene Verordening op de beroepsprofielen 2025 kan dan vervallen. Dit is ook in lijn met de motie van 27 juni 1991, die stelt dat Accountants-Administratieconsulten volwaardig moeten kunnen functioneren voor kleine en middelgrote ondernemingen. Door deze aanpassing wordt de professionaliteit en betrouwbaarheid van het accountantsberoep verder versterkt en wordt recht gedaan aan de toenemende behoefte in het mkb aan toegevoegde betrouwbaarheid en zekerheid.